

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye yuddhakāṇḍē

॥ aṣṭacatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭacatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

sītāyā vilāpastrijaṭayā tasyā bōdhanam
śrīrāmālakṣmaṇayōrjīvitāvasthām pratyāyya tatō laṅkāyām
nivartanam ca

bhartāram nihataṃ drṣṭvā
lakṣmaṇam ca mahābalaṃ |
vilālāpa bhṛśam sītā
karuṇam śōkakarśītā ॥ 6.48.1 ॥

ūcurlākṣaṇikā yē māṃ
putriṇyavidhavēti ca |
tē'dya sarvē hatē rāmē
jñāninō'nṛtavādinaḥ ॥ 6.48.2 ॥

yajvanō mahiṣīm yē mā -
mūcuḥ patnīm ca satriṇaḥ |
tē'dya sarvē hatē rāmē
jñāninō'nṛtavādinaḥ ॥ 6.48.3 ॥

vīrapārthivapatnīnām
yē vidurbhartṛpūjitām |

tē'dya sarvē hatē rāmē
jñāninō'nṛtavādinaḥ || 6.48.4 ||

ūcuḥ saṃśravaṇē yē māṃ
dvijāḥ kārtāntikāḥ śubhām |
tē'dya sarvē hatē rāmē
jñāninō'nṛtavādinaḥ || 6.48.5 ||

imāni khalu padmāni
pādayōrvai kulastriyaḥ |
ādhirājyē'bhiṣicyantē
narēndraiḥ patibhiḥ saha || 6.48.6 ||

vaidhavyaṃ yānti yairnāryō -
'lakṣaṇairbhāgyadurlabhāḥ |
nātmanastāni paśyāmi
paśyantī hatalakṣaṇā || 6.48.7 ||

satyanāmāni padmāni
strīṇāmuktāni lakṣaṇaiḥ |
tānyadya nihatē rāmē
vitathāni bhavanti mē || 6.48.8 ||

kēśāḥ sūkṣmāḥ samā nīlā
bhruvau cāsaṃhatē mama |
vṛttē cārōmakē jaṅkē
dantāścāviralā mama || 6.48.9 ||

śaṅkha nētrē karau pādau
gulphāvūrū samau citau |

anuvṛttanakhāḥ snigdhāḥ
 samāścāṅgulayō mama || 6.48.10 ||

stanau cāviralau pīnau
 māmakau magnacūcukau |
 magnā cōtsēdhanī nābhiḥ
 pārśvōraskaṃ ca mē citam || 6.48.11 ||

mama varṇō maṇinibhō
 mṛdūnyaṅgaruhāṇi ca |
 pratiṣṭhitāṃ dvādaśabhi -
 rmāmūcuḥ śubhalakṣaṇām || 6.48.12 ||

samagrayavamacchidraṃ
 pāṇipādaṃ ca varṇavat |
 mandasmitētyēva ca māṃ
 kanyālākṣaṇikā viduḥ || 6.48.13 ||

ādhirājyē'bhiṣēkō mē
 brāhmaṇaiḥ patinā saha |
 kṛtāntakuśalairuktaṃ
 tat sarvaṃ vitathīkṛtam || 6.48.14 ||

śōdhayitvā janasthānaṃ
 pravṛttimupalabhya ca |
 tīrkhā sāgaramakṣōbhyaṃ
 bhrātarau gōṣpadē hatau || 6.48.15 ||

nanu vāruṇamāgnēya -
 maindraṃ vāyavyamēva ca |

astram brahmaśiraścaiva
rāghavau pratyapadyata || 6.48.16 ||

adṛśyamānēna raṇē
māyayā vāsavōpamau |
mama nāthāvanāthāyā
nihatau rāmalakṣmaṇau || 6.48.17 ||

nahi dṛṣṭipatham prāpya
rāghavasya raṇē ripuḥ |
jīvan pratinivartēta
yadyapi syānmanōjavaḥ || 6.48.18 ||

na kālasyātibhārō'sti
kṛtāntaśca sudurjayaḥ |
yatra rāmaḥ saha bhrātrā
śētē yudhi nipātitaḥ || 6.48.19 ||

na śōcāmi tathā rāmaḥ
lakṣmaṇam ca mahāratham |
nātmānam jananiṃ cāpi
yathā śvaśrūṃ tapasvinīm || 6.48.20 ||

sā tu cintayatē nityam
samāptavratamāgatam |
kadā drakṣyāmi sītāḥ ca
lakṣmaṇam ca sarāghavam || 6.48.21 ||

paridēvayamānāḥ tām
rākṣasī trijaṭābravīt |

mā viṣādaṃ kṛthā dēvi
bhartāyaṃ tava jīvati || 6.48.22 ||

kāraṇāni ca vakṣyāmi
mahānti sadṛśāni ca |
yathēmau jīvatō dēvi
bhrātarau rāmalakṣmaṇau || 6.48.23 ||

nahi kōpaparītāni
harṣaparyutsukāni ca |
bhavanti yudhi yōdhānāṃ
mukhāni nihatē patau || 6.48.24 ||

idaṃ vimānaṃ vaidēhi
puṣpakaṃ nāma nāmataḥ |
divyaṃ tvāṃ dhārayēnnēdaṃ
yadyētau gatajīvitau || 6.48.25 ||

hatavīrapradhānā hi
gatōtsāhā nirudyamā |
sēnā bhramati saṅkhyēṣu
hatakarṇēva naurjalē || 6.48.26 ||

iyaṃ punarasambhrāntā
nirudvignā tapasvini |
sēnā rakṣati kākutsthau
mayā prītyā nivēditau || 6.48.27 ||

sā tvaṃ bhava suvisrabdhā
anumānaiḥ sukhōdayaiḥ |

ahatau paśya kākutsthau
snēhādētad bravīmi tē || 6.48.28 ||

anṛtaṃ nōktapūrvam mē
na ca vaksyāmi maithili |
cāritrasukhaśīlatvāt
praviṣṭāsi manō mama || 6.48.29 ||

nēmau śakyau raṇē jētum
sēndrairapi surāsuraiḥ |
tādṛśam darśanam dṛṣṭvā
mayā cōdīritam tava || 6.48.30 ||

idaṃ tu sumahaccitraṃ
śaraiḥ paśyasva maithili |
visaṃjñau patitāvētau
naiva lakṣmīrvimuñcati || 6.48.31 ||

prāyēṇa gatasattvānām
puruṣāṇām gatāyuṣām |
dṛśyamānēṣu vaktrēṣu
paraṃ bhavati vaikṛtam || 6.48.32 ||

tyaja śōkaṃ ca duḥkhaṃ ca
mōhaṃ ca janakātmajē |
rāmalakṣmaṇayōrarthē
nādyā śakyamajīvitum || 6.48.33 ||

śrutvā tu vacanam tasyāḥ
sītā surasutōpamā |

kṛtāñjaliruvācēmā -

mēvamastviti maithilī || 6.48.34 ||

vimānaṃ puṣpakaṃ tattū

sannivartya manōjavam |

dīnā trijaṭayā sītā

laṅkāmeva pravēsitā || 6.48.35 ||

tatastrijaṭayā sārḍhaṃ

puṣpakādavaruhya sā |

aśōkavanikāmēva

rākṣasībhiḥ pravēsitā || 6.48.36 ||

praviśya sītā bahuvṛkṣakhaṇḍāṃ

tāṃ rākṣasēndrasya vihārabhūmim |

samprēkṣya sañcintya ca rājaputrau

paraṃ viśādaṃ samupājagāma || 6.48.37 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye
yuddhakāṇḍē aṣṭacatvāriṃśaḥ sargaḥ ||